

Fågelinventering Dalsjöfors

Kund: Borås Energi och Miljö AB

Ändringsförteckning

Ver	Datum	Ändringsbeskrivning	Granskad	Godkänd av
1	2023-06-21			

Sweco Sverige AB
Uppdrag 556767-9849
Tolken - Frivillig tillståndsprovning
backspolningsvatten
Uppdragsnummer 30019585-501
Kund Borås Energi och Miljö AB
Upprättad av Peter Frodin
Datum 2023-06-21
Ver 1

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Metod.....	4
3	Resultat	4
4	Sammanfattning och diskussion.....	5
5	Referenser.....	6
	Bilaga 1	7

1 Bakgrund

Borås Energi och Miljö AB ansvarar för den allmänna dricksvattenförsörjningen i Borås Stad. Som en del i att långsiktigt säkra och att skapa redundans i vattenförsörjningen avser bolaget att skapa en ny vattentäkt i sjön Tolken samt att anlägga ett nytt vattenverk för rening av dess råvatten i Dalsjöfors.

För det nya vattenverket ansöker bolaget om ett frivilligt tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken. Sweco Sverige AB har fått i uppdrag av bolaget att upprätta en liten miljökonsekvensbeskrivning (MKB). I denna MKB ingår en inventering av fåglar med primärt fokus på mindre hackspett som finns inrapporterad och är sedd i området. En inventering som utförs av Sweco.

2 Metod

Val av inventeringsmetod är en kombination av punkt- och linjetaxering. Detta är en vanlig metod som ger en bild av förekommande individer, arter och till viss del även antal. Denna metod är idag ett vanligt tillvägagångssätt som finns beskrivet i (Haas 2015, Litsgård 2020 och Naturvårdsverket 2016). Där kan även läsas att inventeringar bör utföras inom perioden 15 april till 15 juni. Rekommenderat är *åtminstone* två besök under perioden.

Två besök gjordes under perioden, 11e och 31a maj. Besöken gjordes under dagar med gynnsamt väder, vilket innebär dagar som inte hade kraftig blåst och/eller regn. Inventerare vid båda tillfällena var Peter Frodin.

3 Resultat

Fågelinventeringen genomfördes med två besök 11 maj och 31 maj, båda med start i gryningen vid solens uppgång. Totalt registrerades 9 arter som klassas som naturvårdsarter eller signalarter, se Bilaga 1 för definitioner. Området som inventerades är utmärkt i Figur 1, där finns även alla 9 arter som observerades inprickade på kartan. På kartan har även en del värdefulla träd som klassas som mer värdefulla för framför allt fågel, men även fladdermöss prickats in. Det är träd som antingen har håligheter, och/eller är äldre och grövre.

Tabell 1, förteckning av observerade fågelarter med skyddsstatus och antal observerade. FD=listad under fågeldirektivet bilaga 1, artskyddsförordningen, övriga koder se bilaga 1 i detta dokument.

Art	Status	Antal	Kommentar
Björktrast	NT	2	Sedd och hörd
Entita	NT	1	Sjungande individ
Gröngöling		1	Sedd och hörd
Grönsångare	NT	1	Sjungande individ
Nötväcka		2	Funnet bo i hålighet i träd
Spillkråka	FD, NT	1	Sedd och hörd
Större hackspett		3	Ett bo med ungar funnet
Svartvit flugsnappare	NT	2	Sjungande individer
Ärtsångare	NT	1	Sjungande individ

Figur 1, resultat av funna naturvårds- eller signalarter från fältinventeringen genomförd under 2023.

4 Sammanfattning och diskussion

Bakgrunden till fågelinventeringen är att det i samrådsprocessen framkommit information om att mindre hackspett förekommer i området. Det huvudsakliga syftet med inventeringen har därför varit att identifiera förekomsten i området, dels genom bedömning av tidigare registrerade fynd, dels genom fältbesök. Det fanns inrapporterat flera fynd av observerade mindre hackspett i området kring Dalsjöfors (SLU Artdatabanken, 2022). Vid utdraget som gjordes av registrerade observationer fanns registrerat dels ett flertal observationer från 2022, alla av samma person och vid en och samma fågelmatare, utöver dessa två andra fynd, ett 2011 och ett 1995. Inget av fynden är närmare än 1.5 km från det tilltänkta området för det planerade vattenverket. Alla observationerna rör sig även om enstaka individer. Alla observationer är nordost om det inventerade området, Figur 1. Vid fältbesöken som gjordes under fågelinventeringen kunde inte någon mindre hackspett observeras.

Verksamhetsområdet är tänkbart för mindre hackspett, en blandad skog med mestadels lövinslag, fuktiga skogspartier och en del död ved. Det skulle kunna vara en del av ett revir, men utgör dock inget lämpligt kärnområde för häckning. Området är möjligen lite litet och kanske med något väl ung skog. Mindre hackspett har enligt Olsson (1998) revir som är 100-200 hektar, av dessa är ca 40 hektar ett kärnområde som är området där bohålet är placerat och där större

delen av uppfödningen av ungarna sker. Ett lämpligt kärnområde består av ädellövskog, med inslag av död ved och äldre träd. Övriga delar av det större lövskogsområdet bedöms vidare innehålla fina miljöer som karakteristiskt kan vara lämpliga som kärnområden, men är troligen för små då det saknas sammanhängande lämpligt område. Sammantaget bedöms hela det inventerade området som lämpligt som del av ett större revir men inte som häcknings-/kärnområde. Antalet inrapporterade observationer bekräftar och styrker det antagandet.

Stråket utmed den gamla järnvägen (cykel och gångbanan) håller fina blandlövskogsridåer och holmar, med större fuktiga kärrebetonade områden. Det fanns dock inte mycket död ved. Naturvårdsarter som noterades var spillkråka, gröngöling, entita och grönsångare. I övrigt noterades tre revirhävdande individer av större hackspett varav en hade bo med ungar. Det hittades även ett flertal lite äldre hålträd, vilka markerades som värdefulla träd i Figur 1.

Det mindre blandskogsobjektet vid verksamhetsområdet upptar en yta på cirka 1,5 hektar. Att verksamheten påverkar delar av det större lövskogsobjektet bedöms sammanfattningsvis inte påverka områdets lämplighet som del i större revir för mindre hackspett. Lämpligheten som födosöksområde bedöms kvarstå i området. Spillkråka, gröngöling, större hackspett, entita och grönsångare noterades utanför verksamhetsområdets närhet och bedöms heller inte påverkas. Detsamma gäller entita och svartvit flugsnappare.

Bland övriga arter som sågs se Tabell 1. Det är arter som är rödlistade eller som finns listade under artskyddsförordningen, fågeldirektivet bilaga 1. Arter som omnämns i dessa förteckningar är arter som kräver lite mer hänsyn, de har under en längre eller kortare tid haft en negativ beståndsutveckling. Ingen av de omnämnda arterna i denna rapport kan dock sägas påverkas i en omfattning som inverkar vare sig på det lokala, regionala eller nationella beståndet.

5 Referenser

Haas, Fredrik, Ottvall, Richard, Green, Martin, *Metodkatalog för fågelinventering vid Vattenfalls vindkraftprojekt i Sverige*, 2015-09-25

Litsgård, Fredrik, *Handledning för fågelutredningar: En översikt över utredningsprocessen för fåglar vid tillståndsprövning av kraftledning*", Calluna, 2020-11-24

Naturvårdsverket Fåglar: -linjetax-o-punkt-linje-utypv-20160321 : URL: [Undersökningstyp, Fåglar: Linjetaxering, samt kombinerad punkt- och linjetaxering \(naturvardsverket.se\)](#), 2016-03-21

Olsson, O. 1998. *Through the eyes of a woodpecker: understanding habitat selection, territory quality and reproductive decisions from individual behaviour*. Doktorsavhandling, Ekologiska institutionen, Lunds universitet.

SLU Artdatabanken, Artfakta, 2022

SLU Artdatabanken, utdrag fågelobservationer 2012 till september 2022.

Bilaga 1

Definitioner naturvårdsarter

Skyddade och fridlysta arter

Fridlysning är till för att skydda den biologiska mångfalden genom att bevara arter och deras livsmiljöer. Det finns olika grader av fridlysning och bestämmelser kring detta och vilka arter som berörs regleras i Artskyddsförordningen (2007:845).

Rödlistade och hotade arter

En nationell rödlista är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom ett landets gränser. Listan uppdateras vart femte år av Art Databanken, och nu senast år 2020. (IUCN tar även fram en internationell rödlista och svenska rödlistan bedöms utifrån samma bedömningskriterier). Följande kategorier är med på rödlistan: **Akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU) och nära hotad (NT)**. Klassas en art till någon av kategorierna akut hotad (CR), starkt hotad (EN) och sårbar (VU) anses dessa vara *hotade*. Rödlistade arter har en tyngre betydelse än övriga naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.

Signalarter

Olika typer av signalarter används för att indikera olika typer av skyddsvärda naturmiljöer. Signalarter finns framtagna för värdefulla miljöer av bland annat Skogsstyrelsens för nyckelbiotopsinventeringen, Jordbruksverkets för ängs- och betesmarksinventering samt Trafikverket för översiktliga inventeringar av artrika vägkanter. Arterna är något vanligare men indikerar att det finns förhöjda naturvärden i ett område och att mer sällsynta arter kan återfinnas i samma miljö vid närmare eftersökningar.

Typiska arter

Typiska arter är arter som visar på gynnsam bevarandestatus i ett Natura 2000-naturtypen. Olika arter anses vara typiska för olika typer av naturmiljöer. Dessa arter samt deras typiska miljöer definieras enligt EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG).

Ansvarsarter

Ansvarsarter är arter som har en betydande del av sin totala population inom ett begränsat geografiskt område i Sverige eller regioner. Det finns därför ett förhöjt ansvar att värna om dessa arter i landet.